

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 324/2014-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., Košická 37, Bratislava, zastúpenej advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, L. Novomeského 25, Pezinok, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Senica v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 132/2003, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Senica v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 132/2003 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresnému súdu Senica prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 132/2003 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Senica povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Senica je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o., trovy konania v sume 283,62 € (slovom dvestoosemdesiattri eur a šesťdesiatdva centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, L. Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 324/2014 z 5. júna 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalobca“, resp. „žalobkyňa“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 132/2003.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala voči odporcovi 16. mája 2003 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu z titulu náhrady škody za neuhradenú

pohľadávku z obchodného styku. Neskôr bola napadnutému konaniu pridelená sp. zn. 8 Cb 132/2003.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v jej právnej veci právoplatne skončené.

Sťažovateľka v nadväznosti na to navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a zároveň navrhuje prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 500 € a úhrady trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 1621/2012 doručeným ústavnému súdu 7. mája 2014, v ktorom poukazuje na svoju odpoveď z 12. marca 2014 na sťažnosť sťažovateľky na prietahy v konaní, ktorú vyhodnotil ako neopodstatnenú a zdôraznil, že k odročovaniu viacerých pojednávaní došlo z dôvodov na strane sťažovateľky.

Ďalej okresný súd uviedol:

„Pred otvorením pojednávania dňa 26. 3. 2014 súd zistil, že konateľ žalobcu S. sa nedostavil, svoju účasť ospravedlnil účasťou na inom pojednávaní, avšak súhlasil, aby súd vo veci pojednával bez jeho neprítomnosti a vo veci rozhodol. Pojednávanie bolo po výsluchu znalca odročené na 30. 4. 2014 za účelom ďalšieho dokazovania. Na pojednávanie dňa 30. 4. 2014 sa opäť sťažovateľ nedostavil. Vo veci konajúca sudkyňa na pojednávaní skonštatovala a do zápisnice uviedla, že pokiaľ sa S. nedostavil na pojednávanie dňa 30. 4. 2014 a jeho výsluch k existencii a obsahu prílohy č. 2 mandátnej zmluvy je nutný, bude súd postupovať tak, že vykonanie dôkazu výsluchom konateľa žalobcu nariadi osobitným uznesením, ktoré mu doručí a to na všetky jeho známe adresy a aj emailom. A až následne

pristúpi k uskutočneniu výsluchu tohto konateľa žalobcu a to buď na pojednávaní na Okresnom súde Senica, alebo dožiadaným súdom.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka stanovisko nezaujala.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde v danej veci upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť sťažovateľky v tejto veci, v ktorej bol sudcom spravodajcom pôvodne sudca Ján Luby, prijal 5. júna 2014 na ďalšie konanie IV. senát ústavného súdu. V zmysle ustanovení Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 (ďalej len „dodatok k rozvrhu práce“) boli veci predtým pridelené bývalým sudcom ústavného súdu Jánovi Auxtovi, Jurajovi Horváthovi a Jánovi Lubymu (ktorým skončilo funkčné obdobie) ako sudcom spravodajcom, a ktoré neboli do 4. júla 2014 skončené prijatím konečného rozhodnutia pléna ústavného súdu alebo príslušného senátu ústavného súdu, prípadne odložením podania podľa § 23a zákona o ústavnom súde, prerozdelené. S účinnosťou od 14. júla 2014 jedna tretina nanovo pridelená sudkyňa ústavného súdu Jane Baricovej, ktorá sa v súlade s rozvrhom práce stala členkou III. senátu, a veci, v ktorých je sudkyňou spravodajkyňou Jana Baricová, prerokúva III. senát ústavného súdu. Z tohto dôvodu túto vec prerokoval a vo veci samej rozhodol III. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z predloženého spisu okresného súdu ústavný súd zistil tento priebeh napadnutého konania:

- 16. máj 2003 – okresnému súdu bol doručený návrh sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu proti žalovanému v 1. rade - obchodnej spoločnosti K. s. r. o. Š., pričom platobný rozkaz sp. zn. 8 Rob 47/03 bol vydaný 17. júna 2013 a odpor proti nemu bol doručený okresnému súdu 8. júla 2003,

- 19. december 2003 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľky k podanému odporu, pričom sťažovateľka navrhla rozšíriť okruh žalovaných o G. H. (žalovaný v 2. rade) a L. H. (žalovaný v 3. rade), čo okresný súd akceptoval vydaním uznesenia z 26. januára 2014, ktorým pripustil ich vstup do konania,

- 13. február 2004 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie žalovaných v 2. a 3. rade proti uzneseniu okresného súdu z 26. januára 2014, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 31. marca 2004 odmietol,

- 1. júl 2004 – na okresnom súde sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že napadnuté konanie je potrebné spojiť s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 8 Cb 171/03 (identickí účastníci konania a identický právny základ veci). Okresný súd uznesením z 11. augusta 2004 obidve veci spojil na spoločné konanie.

Ústavný súd zistil, že v ďalšom priebehu napadnutého konania až do 13. júna 2006 okresný súd nariadil viacero termínov pojednávaní, ktoré sa však neuskutočnili, odročili alebo prebehli bez prítomnosti účastníkov konania, najmä bez prítomnosti sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu.

- 13. jún 2006 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok vo veci samej. Po podaní odvolania proti uvedenému rozsudku krajský súd v odvolacom konaní uznesením z 31. mája 2007 voči žalovanému v 1. rade konanie zastavil (obchodná spoločnosť K. s. r. o. Š., zanikla bez právneho nástupcu a bola k 12. decembru 2006 z obchodného registra vymazaná) a proti žalovaným v 2. a 3. rade rozsudok zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie.

Ďalší priebeh napadnutého konania je uvedený vo vyjadrení okresného súdu k sťažnosti, súčasťou ktorého je aj prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania, z ktorého vo vzťahu k predmetu sťažnosti boli relevantné tieto:

„OS vytýčil pojednávanie na 22. 10. 2007 - úpravou z 3. 9. 07,

... 11. 9. 07 PZ (právny zástupca, pozn.) žalobcu K. oznámil, že 20. 10. 06 vypovedal žalobcovi plnomocenstvo na zastupovanie. Z uvedeného dôvodu súd predvolanie na pojednávanie doručoval priamo žalobcovi a 22. 10. 07 pojednávanie uskutočnil bez prítomnosti žalobcu, ktorý mal doručenie vykázané. Pojednávanie bolo odročené na 3. 12.

07 s tým, že bol predvolaný žalobca aj konateľ žalobcu, pričom konateľ žalobcu bol upozornený, aby zabezpečil riadne preberanie si pošty žalobcom na doručovacej adrese zapísanej v OR. /č. l. 216/ Zásielka obsahujúca predvolanie žalobcu na T! 3. 12. 07 však opätovne nebola žalobcom prevzatá a vrátila sa súdu s poznámkou adresát neznámy. Na pojednávanie na deň 3. 12. 07 bol predvolaný aj S. z adresy ..., avšak zásielka sa vrátila s poznámkou, že adresát si zásielku neprevzal v odbernej lehote. Z uvedených dôvodov súd na pojednávaní 3. 12. 07 síce vykonal dokazovanie doplnenými spisovými a ostatnými listinnými dôkazmi, avšak nemohol doplniť dokazovanie výsluchom konateľa žalobcu S., pričom sa snažil zistiť adresu konateľa žalobcu, na ktorej by si konateľ žalobcu prevzal zásielku súdu. Túto adresu zistil zo správy REO (register občanov, pozn.) podanej súdu 18. 1. 2008.

... Súd určil vo veci TP! (termín pojednávania, pozn.) na 23. 5. 2008, pričom konateľ žalobcu opätovne ospravedlnil neúčast' trvaním PN-ky - potvrdenie o PN (praceneschopnosť, pozn.) doložil. V ďalšom súd preveroval trvanie PN konateľa žalobcu. Bol požiadaný OS Pezinok o výsluch konateľa žalobcu jednak k veci samej a jednak k dôvodom jeho neúčasti na pojednávaní a trvaní PN-ky. Dožiadanie bolo odoslané OS Pezinok 8. 8. 2008 pričom vybavenie bolo urgované.

... Listom doručeným 5. 12. 08 OS Senica OS Pezinok tun. súdu oznámil, že 28. 11. 2008 sa pokúsil vypočuť konateľa žalobcu avšak tento odmietol vypovedať z dôvodu svojej PN /zápisnica na č. l. 246 - 247/ - doklad o PN doložený

... Listom doručeným konateľovi žalobcu S. 6. 2. 2009 súd zisťoval či už skončila PN konateľa žalobcu a kedy, príp. kedy je predpoklad jej skončenia. Konateľ žalobcu neodpovedal.

... Opätovný dopyt bol urobený listom doručeným konateľovi žalobcu 11. 3. 09. Medzitým elektronickou poštou 20. 2. 09 konateľ žalobcu oznámil, že žiada pokračovať najlepšie formou dožiadania OS Pezinok, považuje za potrebné prizvať znalca na predĺženie spoločnosti K., s. r. o., teda navrhuje ďalší postup dokazovania.

... Úpravou z 6. 3. 09 súd určil TP! na deň 6. 4. 2009 pričom konateľ žalobcu bol osobitným listom upozornený na potrebu svojej účasti na pojednávaní s tým, že je potrebné vykonať jeho výsluch.

... Listom doručeným 17. 3. 09 OS Senica konateľ žalobcu opätovne tvrdí, že sa nemôže dostaviť na pojednávanie, pretože je chorý a užívanie liekov mu znemožňuje cestovať a viesť osobné motorové vozidlo. Sudkyňa preto zrušila TP! určený na 6. 4. a vypracovala dňa 30. 3. 09 žiadosť pre OS Pezinok o výsluch S. Napriek tomu, že oznámenie o zrušení termínu bolo odoslané 23. 3. 09, konateľ žalobcu ho včas neprevzal a dňa 6. 4. 09 sa na OS Senica dostavil a boí vypočutý ako účastník konania aj k veci aj k svojej možnosti dostavovať sa na pojednávanie. Sudkyňa vo veci určila TP! na 13. 5. 09. Konateľ žalobcu opätovne ospravedlnil neúčast' účasťou na inom pojednávaní na KS v Bratislave. Súhlasí však, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti. Pojednávanie majúce sa konať 13. 5. 09 však muselo byť odročené pre dlhodobú PN žalovaného H. Vo veci bol určený TP! na 10. 6. 09. Pojednávanie sa uskutočnilo, bolo odročené na neurčito za účelom vyžiadania spisov od OS Skalica a KS Bratislava. S tým, že okrem iného požiadal o odročenie pojednávania konateľ žalobcu s poukazom na povinnosť zúčastniť sa ako svedok na pojednávaní OS Pezinok spis. zn. 4 C 501/2008. Ďalšie pojednávanie po doplnení spisových materiálov /dôkazov/ bolo určené na 9. 9. 09. Pojednávanie bolo odročené pre PN žalovaného H. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom preverenia dĺžky trvania PN H. Doklad doložil PZ tohto žalovaného 10. 9. 09. Listom doručeným súdu 21. 9. 09 potom PZ tohto žalovaného oznámil, že H. súhlasí, aby sa pojednávanie uskutočnilo v jeho neprítomnosti, len za prítomnosti jeho PZ.

... Úpravou z 25. 9. 09 sudkyňa určila vo veci TP na 28. 10. 09, neúčast' ospravedlnil žalovaný H., ktorý však nežiadal odročenie pojednávania, naopak, opäť konateľ žalobcu oznámil, že 28. 10. 09 sa zúčastňuje lekárskeho vyšetrenia a žiada o odročenie pojednávania. Pojednávanie bolo odročené na 30. 11. 09, konateľ žalobcu bol opätovne osobitným prípisom upozornený, aby si svoje veci zariadil tak, aby sa mohol pojednávania zúčastniť. Opätovne však ospravedlnil neúčast' z dôvodu PN. Pojednávanie bolo odročené na 18. 1. 2010.

... Tento TP sudkyňa zmenila na TP 3. 2. 2010. Ani na T! 3. 2. 10 sa však konateľ žalobcu nemohol dostaviť z dôvodu komplexných lekárskeho vyšetrení /cukrovka/. V tomto prípade lekárske potvrdenie nedoložil.

... Ďalšie pojednávanie bolo určené na 21. 4. 2010. Listom doručeným súdu elektronickou poštou 21. 4. 10 o 7,37 hod konateľ žalobcu opätovne oznámil, že žiada

o odročenie pojednávania, pretože v deň pojednávania je PN. Z potvrdenia o PN vyplýva, že PN je od 3. 2. 2010.

... Pojednávanie určené na 21. 4. 2010 bolo odročené pre PN konateľ'a žalobcu. Na TP 24. 5. 10 konateľ žalobcu opätovne požiadal o odročenie pojednávania pre trvajúcu PN. Ďalšie pojednávanie bolo určené na 21. 7. 10 a to úpravou sudkyne z 17. 6. 10. Konateľ žalobcu sa opätovne ospravedlnil pre trvanie PN a tým vzhľadom k opakovaným kolapsom nemôže cestovať. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že súd preverí dokedy sa predpokladá PN konateľ'a žalobcu.

... Ďalší TP úpravou z 16. 2. 2011 určila sudkyňa na deň 23. 3. 2011, pričom predvolanie riadne prevzali konateľ žalobcu, obaja žalovaní aj PZ H.

... Konateľ žalobcu sa však na toto pojednávanie dostavil. Vzal čiastočne žalobu späť a súd vo veci 23. 3. 2011 vyhlásil rozsudok, ktorým žalobe čiastočne vyhovel proti žalovaným H. a H. a zastavil konanie proti pôvodnej žalovanej v 1. rade K., s. r. o.

... Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný v 3. rade L. H. Odvolací súd prevzal súdny spis 7. 9. 2011. Uznesením z 30. 4. 2012 rozsudok súdu 1. stupňa v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a spis vrátil OS Senica 7. 5. 2012. Rozsudok bol doručovaný žalobcovi opäť na adresu sídla zapísanú v OR, žalobkyňa si zásielku opäť neprevzala, pričom zásielka bola súdu vrátená dňom 16. 5. 2012.

... Listom z 17. 5. 2012 PZ žalovaného H., Š. požiadal súd o prerušenie konania s tým, že na OS Bratislava I začalo konanie o zrušenie obchodnej spoločnosti VENUS PROJECT Slovakia, s. r. o. teda žalobcu. Súd zisťoval okolnosti tohto konania, avšak listom doručeným súdu dňa 15. 8. 2012 OS Bratislava I tunajšiemu súdu oznámil, že návrh na zrušenie tejto spoločnosti bol uznesením súdu z 1. 8. 2012 zamietnutý, nakoľko odpadol dôvod.

... Sudkyňa určila vo veci TP úpravou z 30. 8. 2012 na deň 26. 9. 2012. Žalobca opäť predvolanie na tento TP neprevzala na adrese zapísanej v OR. Neúčast' ospravedlnil žalovaný H. PN-kou. Nedostavil sa ani konateľ žalobcu, ktorý nezabezpečil, aby si žalobca preberala zásielky na adrese sídla zapísanej v OR.

... Dňa 18. 10. 2012 oznámil súdu žalovaný H., že dňom 15. 10. 2012 jeho PN skončila. Sudkyňa preto určila vo veci TP na deň 28. 11. 2012. Na toto pojednávanie

opätovne ospravedlnil neúčast' konateľ žalobcu tým, že sa musí zúčastniť ako svedok na inom súdnom pojednávaní, žiadal pojednávanie odročiť. Doložil predvolanie svedka.

... Sudkyňa určila nový TP na deň 5. 12. 2012, kde opätovne konateľ žalobcu ospravedlnil neúčast' s tým, že sa musí zúčastniť pojednávania v inom súdnom konaní avšak súd toto pojednávanie uskutočnil a odročil pojednávanie na 16. 1. 2013. Neúčast' opätovne ospravedlnil konateľ žalobcu účasťou na inom pojednávaní, žiadal odročiť pojednávanie. Keď mu sudkyňa listom z 8. 1. 2013 oznámila, že pojednávanie sa uskutoční a bolo odročené na termín 20. 3. 2013 s tým, že bude volaný žalobca, konateľ žalobcu aj elektronicky aj poštou. Konateľ žalobcu opätovne ospravedlnil neúčast' tým, že sa musí zúčastniť na inom pojednávaní. Pojednávanie určené na deň 20. 3. 2013 sa však nakoniec neuskutočnilo vzhľadom k tomu, že súd rozhodol nariadiť znalecké dokazovanie znalcom z odboru účtovníctva už bež ďalšieho pojednávania a uznesením vydaným 5. 4. 2013 uložil žalobcovi zložiť preddavok na znalecké dokazovanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 7. 5. 2013. Napriek tomu však až doteraz žalobca preddavok ani jeho časť nezložila. Preto 31. 5. 2013 bol spis predložený na vymáhanie preddavku. Znalec bol ustanovený vo veci rozhodnutím z 27. 6. 2013. Spis bol odovzdaný znalcovi 23. 7. 2013.

... Znalec podal vo veci znalecký posudok (ďalej iba ZP) po viacerých urgenciách tak, že spis so ZP (znalecký posudok, pozn.) doručil súdu 21. 1. 2014. Posudok bol zaslaný na vyjadrenie účastníkom hneď 22. 1. 2014, avšak opäť si žalobca tento ZP neprevzala a potom bol doručený konateľovi žalobcu S., ktorý sa k nemu aj 28. 2. 2014 vyjadril elektronickou poštou.

... Po doručení ZP účastníkom a priznaní znalečného sudkyňa vo veci určil TP na 26. 3. 2014, pričom predvolanie bolo odoslané účastníkom, zástupcom a znalcovi z OS Senica 27. 2. 2014.“

Ďalší priebeh napadnutého konania okresný súd opísal v podaní doručenom ústavnému súdu 8. augusta 2014, keď uviedol:

„dňa 24. 6. 2014 bol vytýčený termín pojednávania na 30. 7. 2014

Pred otvorením pojednávania súd zistil, že sa nedostavil J. S., ktorý bol volaný z adresy L., ktorú sám uvádza vo svojej korešpodencii. Zásielka sa vrátila 24. 7. 2014 s tým, že nebola prevzatá v odbernej lehote. Žalobca mal doručenie vykázané len náhradným

doručením, zásielka sa vrátila s poznámkou adresát neznámy napriek tomu, že žalobcovi súd doručuje zásielku na adresu zapísanú v obchodnom registri ako sídlo, keďže sa zásielka vrátila 1. 7. 2014, za deň doručenia sa považuje deň 5. 7. 2014, takže žalobca bol predvolaný riadne a včas. Súd preto pojednával v neprítomnosti žalobcu.

Pojednávanie dňa 30. 7. 2014 bolo odročené na 10. 9. 2014.“

Ústavný súd na okresnom súde zistil, že jeho ostatným úkonom bolo pojednávanie uskutočnené 10. septembra 2014, ktoré bolo odročené na neurčito.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľka zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď bude konať nové pojednávanie a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamenaná v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02,

IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom preskúvaného konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky na náhradu škody za neuhradené pohľadávky z obchodného styku. Podľa názoru ústavného súdu takého spory v rámci obchodnoprávných vzťahov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a v zásade ich nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Metodika a postup rozhodovania v týchto veciach je obsiahnutá v stabilizovanej a pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov. Obdobne ústavný súd hodnotí aj sťažnosťou napadnuté konanie konštatujúc, že jeho doterajší priebeh nemožno pripísať na vrub zložitosti prerokúvanej veci.

2. Čo sa týka správania sťažovateľky ako účastníčky konania v procesnom postavení navrhovateľky, ústavný súd konštatuje jej značný podiel na spomalení priebehu napadnutého konania najmä v dôsledku veľkého počtu odročených a neuskutočnených pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti jej štatutárneho zástupcu a neúčasti jej právneho zástupcu na pojednávaniach pre kolíziu s inými pojednávaniami, ale aj nepreberania zásielok na relevantnej adrese pre doručovanie. Uvedené skutočnosti podľa názoru ústavného súdu veľkou mierou ovplyvnili doterajšiu dĺžku namietaného konania, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Nepochybným dôkazom neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní je skutočnosť, že krajský súd dvakrát zrušil meritórne rozhodnutia okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V prvom prípade krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 304/2006 z 31. mája 2007 zrušil rozsudok okresného súdu z 13. júna 2006, keď v odôvodnení okrem iného uviedol:

„ V súlade so stanoviskom odvolateľa je potrebné konštatovať, že sa súd prvého stupňa nevysporiadal s jeho tvrdením o porušení povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu zakladajúcim vznik zodpovednosti žalovaných v 2. a 3. rade za škodu vzniknutú v súvislosti s týmto porušením povinnosti. V konaní uplatnený nárok z pohľadu tohto jeho právneho vymedzenia žalobcom vôbec neposudzoval a v tomto smere nevyhodnocoval ani vykonané dôkazy. Navyiac v záhlaví svojho rozhodnutia nesprávne označil predmet konania – o zaplatenie 15.139,- Sk a iné (suma predstavujúca predmet konania pred rozhodnutím súdu o spojení vecí prejednávaných pod č. k. 8 Cb 132/2003 a 8 Cb 171/2003, iné?) a v jeho rozhodnutí absentuje výrok o zamietnutí žaloby voči žalovaným v 2. a 3. rade, ktorý nie je súčasťou a nemožno ho vyvodzovať z výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšku.

Nakoľko uvádzané nedostatky postupu súdu prvého stupňa vo veci a jeho rozhodnutia majú za následok predčasnosť prijatých záverov, zmätočnosť a čiastočnú nepreskúmateľnosť rozsudku, ktoré nie je možné odstrániť v rámci odvolacieho konania, odvolací súd napadnuté rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

V druhom prípade krajský súd uznesením sp. zn. 21 Cob 156/2011 z 30. apríla 2012 zrušil rozsudok okresného súdu z 23. marca 2011, keď v odôvodnení okrem iného uviedol:

„Podľa § 66g ods. 2 ZKV v prípade, ak dlžník je povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu a túto povinnosť nesplní, zodpovedajú osoby, ktoré sú oprávnené konať mene dlžníka (u právnických osôb sú to ich štatutárne orgány – ich členovia) spoločne a nerozdielne veriteľom za škodu, ktorá im vznikne porušením tejto povinnosti. Veriteľ by sa mohol tak úspešne domáhať na súde náhrady škody voči týmto osobám, ale iba ak by preukázal, že nebol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu, i keď dlžník bol povinný ho podať a v dôsledku tohto nekonania dlžníka veriteľ utrpel školu.

Súd prvého stupňa síce v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že mal splnenie tejto podmienky preukázané výpoveďami žalovaných 2) a 3) a listinnými dôkazmi, podľa ktorých mohli žalovaní 2) a 3) nadobudnúť vedomosť už v priebehu roku 2000, že žalovaná spoločnosť je predĺžená a neplní si riadne záväzky, preto za záväzky žalovanej

voči žalobcovi zodpovedajú a tým aj za škodu, ktorá žalobcovi z dôvodu nemožnosti vymôcť si pohľadávku vznikla. Takýto záver ale zo žiadnych listinných dokladov nachádzajúcich sa v spise nevyplýva, preto je rozhodnutie prvostupňového súdu v tejto časti nepreskúmateľné, k takýmto záverom prvostupňový súd dospel bez dostatočného skutkového zistenia a potom nemožno mať za to, že vec správne právne posúdil.“

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Pri konštatovaní neefektívnosti postupu okresného súdu v napadnutom konaní zobral ústavný súd do úvahy najmä tú skutočnosť, že napadnuté konanie ako celok nebolo právoplatne skončené ani po takmer 11 rokoch od jeho začatia, čo nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cb 132/2003 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 7 500 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukazuje najmä na to, že prieťahy v konaní v nej vyvolávajú stav právnej neistoty, beznádeje a bezmocnosti.

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Pri určení finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 8 Cb 132/2003, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, skutočnosť, že posudzované konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ale aj veľký podiel sťažovateľky na predĺžení napadnutého konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že taká častá neúčast' na pojednávaniach pred okresným súdom a nepreberanie poštových súdnych zásielok sťažovateľkou ako v tomto prípade nie je kompatibilná s odôvodnením jej žiadosti o priznanie finančného zadosťučinenia z dôvodu „*stavu právnej neistoty, beznádeje a bezmocnosti*“. Takýto prístup sťažovateľky k súdnemu konaniu skôr poukazuje z jej strany (pri jej doterajších 26 podaniach na ústavný súd) na účelové konanie.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov konania za dva úkony právnej služby vrátane režijného paušálu v sume 283,62 € je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a neodporuje tejto vyhláške. Ústavný súd preto priznal sťažovateľke úhradu trov konania v sume uplatnenej jej právnou zástupkyňou.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2014